

PAWEŁ SURDACKI

ur. 1957; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, PRL
Słowa kluczowe	projekt Pszczelarstwo na Lubelszczyźnie. Nieopisana historia - Rzeczpospolita Pszczelarska; Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; Jasiński, Stanisław (1900-1984); pszczelarstwo; pszczoły; Lublin; PRL; Surdacki, Stanisław (1914-2003); reaktywacja Związku Pszczelarzy; Technikum Pszczelarskie w Pszczelej Woli; Szczepiński, Longin; Wawryn, Tadeusz; Wawryn, Zofia; represje komunistyczne; aresztowanie; areszt UB przy ulicy Chopina 18; więzienie stalinowskie na Zamku Lubelskim; studia na UMCS; praca na UMCS

Represje w okresie stalinowskim

Mój ojciec, Stanisław Surdacki, miał kontakt ze Stanisławem Jasińskim. Jeździł do Lublina w sprawach organizacji pszczelarzy. Kiedy tylko nadarzyła się sposobność, a więc jeszcze w 1944 roku powstała idea odtworzenia Związku Pszczelarzy. Wspólnie ze Stanisławem Jasińskim zaangażował się w pracę przy organizacji nowego związku. Był wtedy jednym z najbliższych, a może i najbliższym współpracownikiem Stanisława Jasińskiego, prezesa przedwojennego Związku Pszczelarzy, który działał również podczas wojny, choć pod innym szyldem. Wspólnie odtworzyli struktury organizacyjne. Ojciec pełnił funkcję wiceprezesa, a przejściowo również prezesa. Aktywnie działał w zarządzie.

Ojciec i Stanisław Jasiński podjęli się organizacji Liceum Pszczelarskiego w Żabiej Woli. Szkoła powstała w 1946 roku dzięki inicjatywie zarządu Związku Pszczelarzy, a więc przede wszystkim dzięki Stanisławowi Jasińskiemu, Longinowi Szczepińskiemu, Ludwikowi Majeranowskiemu i mojemu ojcu, Stanisławowi Surdackiemu. Rozwój szkoły pszczelarskiej w Żabiej Woli – potem przemianowanej na Pszczelą Wolę – był bardzo intensywny. Związek Pszczelarzy miał bardzo duży potencjał organizacyjny i materialny. Jako spółdzielnia pszczelarzy miał różne zakłady. Zaplecze materialne było bardzo solidne i dzięki temu Związek mógł finansować utrzymanie Liceum Pszczelarskiego. Zarząd zatrudnił kilku nauczycieli zawodu pszczelarskiego, między innymi Tadeusza Wawryna i jego żonę. Tadeusz Wawryn został później mianowany przez zarząd na kierownika, a następnie dyrektora Liceum Pszczelarskiego.

Zaczęły się pewne komplikacje. Szkoła pszczelarska była niezależna od władzy ludowej i miała swoje źródło finansowania ze Związku Pszczelarzy. Władza ludowa z niechęcią patrzyła na istnienie niezależnej organizacji, która świetnie sobie radzi. Dokonano pewnych prowokacji – znalazły się osoby, które wysunęły fałszywe oskarżenia o sabotaż ze strony członków zarządu Związku Pszczelarzy przeciwko władzy ludowej. Oskarżano o padnięcie krowy w Pszczelej Woli, chwasty na polu, brak zadaszenia nad lokomobilą, przecieki wody w dachu budynku gospodarczego. Sprawy były dosyć błahe, ale mocniejszych nie było, więc te musiały wystarczyć.

Jesienią 1949 roku wszyscy członkowie zarządu Związku Pszczelarzy naraz zostali aresztowani. Przedstawiono im te fałszywe oskarżenia i przez rok byli więzieni w różnych lokalach Urzędu Bezpieczeństwa – głównie w siedzibie przy ulicy Chopina. Potem trafili na Zamek Lubelski. W sumie byli przetrzymywani przez trzy lata. Potem okazało się, że to bezprawnie, a sąd wojskowy ich uniewinnił. Wyroku nie było, ale swoje przesiedzieli na Zamku Lubelskim. O warunkach tego pobytu nie muszę opowiadać, bo wiadomo, jak byli traktowani więźniowie na Zamku Lubelskim, zarówno wcześniej przez władze niemieckie, a potem przez polskie władze ludowe.

W 1952 roku ojciec został zwolniony z więzienia na Zamku Lubelskim i podjął studia, które rozpoczął w 1944 roku, zaraz po utworzeniu Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Był jednym z pierwszych studentów. Potem działalność w Związku Pszczelarzy utrudniała mu studiowanie, z kolei aresztowanie całkowicie przerwało. Po ukończeniu studiów ojciec podjął pracę na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej jako asystent w Zakładzie Anatomii Porównawczej Kręgowców. Pracował tam pod kierunkiem profesora Antoniego Denela.

Data i miejsce nagrania	2016-08-02, Lublin
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"